Politica rusă în Basarabia în rapoarte diplomatice și presă franceză în a doua jumătate a secolului al XIX-lea

Eugen-Tudor SCLIFOS,
Institutul de Istorie al Universității de Stat din Moldova

După revenirea unei părți din Basarabia în componența Principatului Moldovei la 1856, problema teritoriului dintre Prut și Nistru revine în atenția cancelariilor europene. Principala „câștigătoare" a războiului Crimeii (1853-1856) a fost Franța lui Napoleon al III-lea, care în mod surprinzător s-a „aliat" cu inamicul din război (Rusia) în chestiunea Basarabiei. O parte a diplomației ruse a susținut pretenția Rusiei asupra orașului Bolgrad, care în cele din urmă revenit Principatului Moldovei. Rapoartele consulilor francezi din a doua jumătate a secolului al XIX-lea surprind pe alocuri politica rusească în Basarabia, dar și acțiunile unor basarabeni de a ieși de sub „tutela" cabinetului de la Petersburg. În contextul evenimentelor din Polonia din 1863, consulul francez de la Iași Charles Tissot vorbea despre conștiința națională a Basarabenilor și dorința de a se uni cu Moldova. Perioada aflării sudului Basarabiei în componența Principatului Moldovei, ulterior a României a dat prilej Franței să se familiarizeze cu politica dusă de Petersburg în Basarabia. La rândul ei presa franceză a acordat o atenție sporită problemei Basarabiei, mai ales articolele

dedicate naționalității și politicii duse de Imperiul Rus în teritoriul dintre Prut și Nistru. Anul 1878 a fost „apogeul" abordării problemei Basarabiei, iar rapoartele diplomatice și presa au acordat spații generoase politicii expansioniste a Rusiei și politicii de deznaționalizare. Informațiile inedite depistate în fondul Arhivei Diplomatice de la Paris aruncă perspective noi asupra politicii ruse în Basarabia.